

Türkiye – Mozambik Dış Ticareti ile Mozambik Hazır Giyim ve Konfeksiyon Pazarı

Haziran, 2023

Mozambik Ülke Bilgileri

- Ülkenin resmi adı Mozambik Cumhuriyeti olarak geçmektedir. Başkenti Maputo'dur. Para birimi Metical'dir. Ülkenin resmi dili Portekizce'dir. Portekizcenin yanı sıra ülkede 40 farklı dil/lehçe konuşulmaktadır.
- Mozambik 799,4 bin km² yüzölçümünün yanı sıra 33,9 milyonluk genç bir nüfusa sahiptir. Mozambik genç bir nüfusa sahip olup, 2020 tahmini verilerine göre %65,48'i 0-24 yaş aralığındadır.
- Bantu etnik grubun çoğunluğu oluşturduğu ülkede, bu grup içerisindeki en büyük etnik grubu %40 ile Makua etnik grubu almaktadır.
- Türkiye ile Mozambik arasında 2018 tarihinde "Çift Vergilendirmeyi Önleme Anlaşması" imzalanmıştır.
- Mozambik 26 Ağustos 1995 tarihinde Dünya Ticaret Örgütü'ne üye olmuştur. Mozambik aynı zamanda Dünya Gümrük Örgütüne de üye olup gümrük işlemlerinde uluslararası normlara uyum sağlamış durumdadır. Mozambik'te ithalat kotaları uygulanmamaktadır. Ancak, genellikle zaman alan bürokratik gümrük prosedürleri önemli bir tarife dışı engel olarak kabul edilmektedir.
- Genel olarak şeker ve bazı lüks ürünler dışında diğer ürünlere gümrük vergisi ve KDV dışında ek vergi uygulanmamaktadır. İthalatçı firmaların İthalattan önce Ticaret Bakanlığından lisans almaları gerekmektedir. Lisans alma işlemi tarife dışı bir engel değildir.
- Mozambikliler, küçük büfeler, küçük tezgahlar, konteyner mağazaları ve açık pazarlar gibi geleneksel ticaret noktalarında alışveriş yapma eğilimindedir. Büyük şehirlerde, özellikle de başkent Maputo'da, alışveriş merkezleri aynı zamanda bir eğlence yeri olarak görüldükleri için daha popüler durumdadır. Mozambik tüketicileri yeni ürünleri denemeye oldukça istekli olup ürünün fiyatı malın satın alınmasındaki en önemli faktördür.

Mozambik Pazar Bilgileri

- Mozambik'in genel ithalatında en çok ithalat yaptığı ülke olarak Kore ilk sırada yer almakta, onu Güney Afrika ve Birleşik Arap Emirlikleri takip etmektedir. Türkiye ise Mozambik'in en çok ithalat yaptığı ülkeler arasında 29. sırada yer almaktadır:

Mozambik Genel İthalat Rakamları - Ülkeler						
Birim: Milyon \$						
Ülkeler	2018	2019	2020	2021	2022	2022 Pay %
Kore	25	26	23	45	4.695	32,4%
Güney Afrika	1.803	2.131	1.885	2.252	2.187	15,1%
BAE	519	734	430	717	1.458	10,0%
Çin	802	862	695	946	1.061	7,3%
Hindistan	490	464	620	740	831	5,7%
Singapur	295	513	363	532	697	4,8%
Portekiz	230	269	230	303	277	1,9%
Suudi Arabistan	16	50	44	99	260	1,8%
Avustralya	7	36	9	95	231	1,6%
Japonya	198	238	161	230	219	1,5%
İlk 10 Ülke Toplamı	4.385	5.323	4.459	5.960	11.916	82,1%
Türkiye (29)	49	46	51	77	58	0,4%
Mozambik Toplam İthalat	6.819	7.639	6.438	8.623	14.512	100,0%

Kaynak: Trademap

- Mozambik'in genel ithalatında 8905.90 GTİP'li fener ve yangın söndürme gemileri ilk sırada yer almaktadır. Gemilerin birim fiyatının büyüklüğü göz önüne alındığında 2022 yılındaki değişim daha anlamlı olmaktadır:

Mozambik Genel İthalatında Ürünler								
Birim: Milyon \$								
GTİP	Ürün Tanımı	2018	2019	2020	2021	2022	2021-2022 % Değişim	2022 Pay %
'890590	Fener Gemileri, Yangın Söndürme Gemileri	0,0	2,2	1,6	6,3	4.666,4	74372,5%	32,2%
'271019	Diğer Yağlar ve Müstahzarlar	827,6	803,8	518,7	775,1	1.774,9	129,0%	12,2%
'282612	Aluminyum Florür	101,1	220,0	177,4	136,4	531,7	289,9%	3,7%
'271012	Hafif Yağlar ve Müstahzarları	252,9	224,2	183,1	274,4	423,5	54,3%	2,9%
'100630	Yarı veya Tam Olarak Değirmenden Geçirilmiş Pirinç	218,6	239,5	247,4	374,5	315,8	-15,7%	2,2%
İlk 5 Ürün Toplamı		1.400,1	1.489,7	1.128,2	1.566,6	7.712,3	392,3%	53,1%
Mozambik Toplam İthalatı		6.819	7.639	6.438	8.623	14.512	68,3%	100,0%

Kaynak: Trademap

Mozambik Hazır Giyim ve Konfeksiyon Pazarı

- Mozambik'in hazır giyim ve konfeksiyon ithalatı 2022 yıl sonu itibarıyla 162,4 milyon \$ seviyesinde olup, bunun %23,1 ile büyük kısmını Çin'den yaptığı ithalat oluşturmaktadır.
- En çok ithalat yaptığı ülkeler arasında ise Türkiye 29. sırada yer almaktadır.

Mozambik Hazır Giyim ve Konf. İthalat Rakamları - Ülkeler						
Birim: Milyon \$						
Ülkeler	2018	2019	2020	2021	2022	2022 Pay %
Çin	32,5	36,1	43,8	32,3	37,5	23,1%
Güney Afrika	23,2	29,7	30,4	30,7	25,3	15,6%
Hollanda	0,4	6,4	1,1	5,1	21,8	13,4%
Hindistan	10,9	10,9	14,2	7,4	15,4	9,5%
Pakistan	12,1	8,9	10,6	21,7	14,0	8,6%
BAE	10,1	12,3	4,7	4,4	9,0	5,5%
Tanzanya	0,2	3,1	2,2	1,1	8,2	5,1%
Portekiz	2,8	2,7	2,5	4,3	3,4	2,1%
Hong Kong	0,6	0,7	1,6	1,1	2,8	1,7%
Danimarka	0,1	0,1	0,8	1,1	2,3	1,4%
İlk 10 Ülke Toplamı	93	111	112	109	140	86,0%
Türkiye (29)	0,4	1,6	0,7	1,1	0,8	0,5%
Mozambik Toplam Hazır Giyim ve Konf. İthalatı	110,3	138,9	128,1	131,0	162,4	100,0%

Kaynak: Trademap

- Mozambik'in en çok ithal ettiği hazır giyim ve konfeksiyon ürünü 6304.20 GTİP'li cıbinliklerdir. Cıbinlik ürünlerini 6309.00 GTİP'li kullanılmış giyim eşyası ve kullanılmış diğer eşya ürünleri takip etmektedir. Mozambik'in hazır giyim ve konfeksiyon sektöründe en çok ithalat gerçekleştirdiği üçüncü ürün grubu ise, 6305.10 GTİP'li ambalaj için torba ve çuvallardır.
- Mozambik'in hazır giyim ve konfeksiyon sektöründe en fazla ithal ettiği ilk on ürün grubunun dokuzu 63. Fasil olan Hazır Eşyalardan oluşmaktadır. En fazla ithal edilen ilk on ürün grubunun toplam hazır giyim konfeksiyon ithalatının %67'sini oluşturduğu göz önüne alındığında bu rakam dikkat çekici olmaktadır.
- Mozambik hazır giyim ve konfeksiyon sektöründe en fazla ithal edilen ürün grupları tablosu aşağıda yer almaktadır.

Mozambik Hazır Giyim İthalatında Ürünler								
Birim: Milyon \$								
GTİP	Ürün Tanımı	2018	2019	2020	2021	2022	2021-2022 % Değişim	2022 Pay %
'630420	Cibinlikler	3,0	23,3	26,4	8,1	43,1	432,1%	26,6%
'630900	Kullanılmış Giyim Eşyası Ve Kullanılmış Diğer Eşya	42,9	36,3	28,3	17,8	25,6	43,4%	15,7%
'630510	Ambalaj İçin Torba Ve Çuvallar (Jütten Veya Bitki İç Kabuklarının Dokumaya Elverişli Diğer Liflerinden)	2,1	1,9	1,8	6,0	9,2	53,1%	5,7%
'630533	Ambalaj İçin Torba Ve Çuvallar (Polietilen Ve Polipropilen Şeritlerden Ve Benzerlerinden Elde Edilenler)	4,6	6,8	9,1	11,2	8,0	-28,8%	4,9%
'630790	Diğer hazır eşyalar	2,8	3,3	7,3	8,0	6,8	-14,1%	4,2%
'630532	Ambalaj İçin Torba Ve Çuvallar (Dökme Maddeler İçin Esnek Mahfazalar)	2,3	2,0	0,6	1,5	4,6	209,0%	2,8%
'630210	Yatak Çarşafı (Örme)	0,2	0,4	2,5	5,8	3,8	-34,7%	2,3%
'630629	Çadırlar	1,4	2,3	1,3	1,5	2,9	89,0%	1,8%
'630190	Diğer Battaniyeler ve Seyahat Battaniyeleri	2,0	2,5	3,0	6,1	2,5	-59,0%	1,5%
'610910	Tişörtler, Fanilalar ve Atletler (Pamuktan, Örme)	1,9	2,5	1,5	3,2	2,4	-26,0%	1,5%
İlk 10 Ürün Toplamı		63,1	81,2	81,8	69,2	108,8	57,3%	67,0%
Mozambik Toplam Hazır Giyim ve Konf.		110,3	138,9	128,1	131,0	162,4	24,0%	100,0%

Kaynak: Trademap

Mozambik-Türkiye Dış Ticareti

- Mozambik'in Türkiye'den ithal ettiği ürünler arasında 3102.60 GTİP'li kalsiyum nitrat ve amonyum nitratın çift tuzları ilk sırada yer almaktadır. En çok ithal edilen diğer kalemler aşağıda listelenmektedir:

Mozambik'e Türkiye'den İthalatında Ürünler					
Birim: Milyon \$					
GTİP	Ürün Tanımı	2021	2022	2021-2022 % Değişim	2022 Pay %
'310260	Kalsiyum Nitrat ve Amonyum Nitratın Çift Tuzları ve Karışımları	1,1	6,2	464,7%	10,6%
'190219	Pişirilmemiş Makarna	0,7	2,5	231,2%	4,2%
'392321	Etilan Polimerlerinden Çantalar ve Torbalar	4,2	2,2	-46,6%	3,8%
'740829	Diğer Bakır Alaşımlarından Oluşan Teller	0,0	2,1	52300,0%	3,6%
'730810	Demir veya Çelikten Köprüler	0,0	2,1	#SAYI/0!	3,5%
'843780	Hububatın veya Baklagillerin Öğütülmesine veya İşlenmesine Mahsus Makine ve Cihazlar	0,01	2,0	33500,0%	3,5%
'151219	Ayçiçeği Tohumu veya Aspir Yağı	1,8	2,0	12,6%	3,4%
'151519	Keten Tohumu ve Yağı	0,0	1,9		3,2%
'392329	Polivinil Klorürden veya Diğer Plastiklerden Torbalar	1,9	1,2	-38,1%	2,0%
'210690	Diğer Gıda Müstahzarları	0,5	1,1	136,6%	1,9%
İlk 10 Ürün Toplamı		10	23	127,5%	39,8%
Mozambik'e Türkiye'den Toplam		76,9	58,4	-24,1%	100,0%

Kaynak: Trademap

Mozambik-Türkiye'nin Hazır Giyim Özelinde Dış Ticareti

- Mozambik'in Türkiye'den hazır giyim ve konfeksiyon ithalatına baktığımızda ise 2022 yılında en çok ithal edilen kalemin 6309 GTİP'li kullanılmış giyim eşyası ve kullanılmış diğer eşyalar olduğu görülürken, 6203.19 GTİP'li erkek veya erkek çocukları için takım elbiseler ikinci sırada, 6109.90 GTİP'li tişört giyim ürünleri üçüncü sırada yer almaktadır:

Mozambik'e Türkiye'den Hazır Giyim ve Konfeksiyon İthalatında Ürünler					
Birim: 1.000 \$					
GTİP	Ürün Tanımı	2021	2022	2021-2022 % Değişim	2022 Pay %
'630900	Kullanılmış Giyim Eşyası Ve Kullanılmış Diğer Eşya	288	261	-9,4%	30,9%
'620319	Erkek Veya Erkek Çocuklar İçin Takım Elbiseler (Dokumaya Elverişli Diğer Maddelerden)	12	67	458,3%	7,9%
'610990	Tişörtler, Fanilalar ve Atletler,	12	55	358,3%	6,5%
'610829	Kadın veya Kız Çocukları İçin Slipler ve Külotlar	21	48	128,6%	5,7%
'630260	Tuvalet ve Mutfak Bezleri	0	31		3,7%
'630231	Yatak Çarşafı (Pamuktan)	0	28		3,3%
'620469	Kadın veya Kız Çocukları Pantolonlar	10	24	140,0%	2,8%
'620349	Erkek Veya Erkek Çocuklar Pantolonlar (Dokumaya Elverişli Diğer Maddelerden)	9	23	155,6%	2,7%
'620520	Erkek veya Erkek Çocuklar İçin Gömlekler (Pamuktan)	0	21		2,5%
'621020	Erkek veya Erkek Çocuklar İçin Yağmurluk, Pelerin ve Kaban	0	21		2,5%
İlk 10 Ürün Toplamı		352	579	64,5%	68,5%
Mozambik'e Türkiye'den Toplam		1.083	845	-22,0%	100,0%

Kaynak: Trademap

Türkiye'nin Mozambik'e İhracatı

- Türkiye'nin en çok ihracat gerçekleştirdiği ülkeler arasında Mozambik 133. Sırada yer almaktadır.
- Türkiye'nin Mozambik'e ihracatında ürün gruplarına baktığımızda ise 31 GTİP'li gübre ürünlerinin ilk sırada, 85 GTİP'li elektrikli makine ve cihaz ürünlerinin ikinci sırada, 84 GTİP'li kazanlar, makineler, mekanik cihazlar ve bunların aksam ve parçalarının ise üçüncü sırada yer aldığı görülürken; 63 GTİP'li hazır eşya ürünleri 9. sırada, 61 GTİP'li örme giyim ürünleri 22. Sırada, 62 GTİP'li dokuma eşyaların ise 29. Sırada olduğu görülmektedir:

Türkiye'nin Mozambik'e İhracatında Ürünler					
Birim: 1.000 \$					
GTİP	Ürün Tanımı	2021	2022	2021-2022 % Değişim	2022 Pay %
31	Gübreler	20.030	12.964	-35,3%	15,4%
85	Elektrikli Makina ve Cihazlar, Ses Kaydetme-Verme, Televizyon Görüntü-Ses Kaydetme-Verme Cihazları,Aksam-Parça-Aksesuarı	10.864	8.968	-17,5%	10,7%
84	Kazanlar, Makinalar, Mekanik Cihazlar ve Aletler, Nükleer Reaktörler, Bunların Aksam ve Parçaları	6.918	7.681	11,0%	9,1%
19	Hububat, Un, Nişasta veya Süt Müstahzarları, Pastacılık Ürünleri	6.312	7.242	14,7%	8,6%
73	Demir veya Çelikten Eşya	5.510	6.862	24,5%	8,2%
63 (9)	Hazır Eşyalar	7.055	3.223	-54,3%	3,8%
61 (22)	Örme Giyim Ürünleri	174	639	266,2%	0,8%
62 (29)	Dokuma Giyim Ürünleri	192	418	117,8%	0,5%
Türkiye'nin Mozambik'e Toplam İhracatı		122.538	84.037	-31,4%	100,0%

Kaynak: Ticaret Bakanlığı Bilgi Sistemi

- Türkiye'nin Mozambik'e hazır giyim ve konfeksiyon ihracatında ise 6305.33 GTİP'li polietilen/polipropilen şeritlerden çuvalar, 2022 yıl sonunda da ilk sırada yer almaya devam etmektedir:

Türkiye'nin Mozambik'e Hazır Giyim ve Konfeksiyon İhracatında Ürünler					
Birim: 1.000 \$					
GTİP	Ürün Tanımı	2021	2022	2021-2022 % Değişim	2022 Pay %
630533	Ambalaj İçin Polietilen ve Polipropilen Şeritlerden ve Benzerlerinden Diğer Torba ve Çuval	6.436	2.878	-55,3%	67,2%
610910	Tişört, Fanila, Atlet, Kaşkorse Vb. Giyim Eşyası; Pamuktan (Örme veya Kroşe)	31	313	922,8%	7,3%
630900	Kullanılmış Giyim Eşyası ve Kullanılmış Diğer Eşya	501	269	-46,3%	6,3%
611529	Diğer Külotlu Çoraplar ve Taytlar; Dokumaya Elverişli Diğer Maddelerden (Örme veya Kroşe)	0,5	106	22026,8%	2,5%
620462	Kadın/Kız Çocuk İçin Pantolon, Askılı ve Üst Ön Parçalı Tulumlar, Kısa Pantolonlar, Şortlar; Pamukta	3	80	2945,2%	1,9%
İlk 5 Ürün Toplamı		6.970,8	3.646,0	-47,7%	85,2%
Türkiye'nin Mozambik'e Toplam Hazır Giyim		7.422	4.280	-42,3%	100,0%

Kaynak: Ticaret Bakanlığı Bilgi Sistemi